

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תתקלה

ערב שבת קודש

פרשת קורח

ב' בתמוז ה'תשע"ב

יוצא לאור עלידי

מכון ליובאוויטש שעליד

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

ואתר, ימשיכו בכל הנ"ל בימים אשר אחרי יום ההילולא, ובפרט ביום השבת קודש שלאחריו. ויהירצון, שתיכף ומיד²⁶ ממש, עוד לפני ג' בתמוז, יחיש הוי' ביאת גואלנו, מהרה יגלה²⁷, והקיצו ורגנו שוכני עפר, ונשיאנו, הוא כ"ק אדמו"ר, בעל ההילולא, בתוכם ובראשם, ישמיענו נפלאות וינהלנו בדרך העולה בית א"ל²⁸. וכפי שסיים כ"ק אדמו"ר את מאמרי החסידות הראשון שלו²⁹: "ונזכה להתראות עם הרבי פה למטה, נשמה בגוף ולמטה מעשרה טפחים³⁰, והוא יגאלנו".

מנחה: פרקי אבות פרק ד'.

26 ראה ספר השיחות תשנ"ב עמ' 341, 376.
27 רמב"ם ספ"ג מהל' פרה אדומה, לקוטי שיחות כרך כח עמ' 131 ואילך [התגלות מציאותו, בתור מלך המשיח, וכתוצאה הסתעפות ממנה – גילוי פעולותיו (ספר השיחות תשנ"ב ח"א עמ' 131)].
28 אגב, מכתבי המלה "א"ל" (בסוף המכתב שבהערה 3) מוכח שדעת הרבי היא שהמקף שבין אותיותיה מועיל להפרידן שלא תהיה בזה קדושת השם, ודלא כמ"ש בשו"ת אבני נזר חיו"ד ר"ס רסה.
29 ספר המאמרים – מלוקט ח"א עמ' י. וראה 'תורת מנחם – התועדויות' תש"י עמ' 201.
30 ראה לקוטי שיחות ח"ב עמ' 518.

האחרונה של כל אחד ואחת מיישראל להביא את המשיח עלידי לימוד התורה בענייני מלך המשיח ובענייני הגאולה²³, כדי להתחיל "לחיות" בענייני משיח וגאולה²⁴; ואף "שישו ושמחו בשמחת הגאולה"²⁵.

אם באפשרי, לעשות כל הנ"ל מתוך התועדות. במשך המעתי לעת – לבקר (המוכשרים לזה) במקום כינוסי הנוער החרדי – ולהשתדל, ככל האפשרי בדרכי שלום, גם במקום כינוסי הנוער שלעת עתה אינו חרדי – ולבאר להם איך שחיבה יתירה נודעת להם תמיד מאת כ"ק אדמו"ר, לבאר להם את אשר תבע מהם והתקווה והביטחון אשר בטח בהם, אשר סוף סוף ימלאו את תפקידם בהחזקת היהדות והפצת התורה בכל המרץ החום והחיות שהם מסגולות הנוער.

מובן אשר, בהתאם לתנאי המקום, בכל אתר

עמ' 26.

23 'התועדויות' תנש"א ח"ג עמ' 164.

24 ספר השיחות תנש"א ח"ב ס"ע 691 היינו במוחין ומדות ועד למחשבה דיבור ומעשה המתאימים לזמן הגאולה, עיי"ש. וזה כולל, כלשון הרמב"ם בסוף ס' היד, העדר "קנאה ותחרות" ו"לא יהיה עסק... אלא לדעת את ה' בלבד".

25 לקוטי שיחות כרך כ עמ' 384.

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ב' בתמוז ה'תשע"ב - ט' בתמוז ה'תשע"ב

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ב' בתמוז	הלכות נדרים פרק י"ב.	הלי שבת פרק ד.	מ"ע צה.
ש"ק	ג' בתמוז	פרק יג. הלכות נזירות.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק ה.	מ"ע צה. צב. מל"ת רט.
א'	ד' בתמוז	הלכות נזירות. פרק ג-ה.	פרק ו.	מל"ת רב. רג. רד.
ב'	ה' בתמוז	פרק ו-ח.	פרק ז.	מל"ת רה. רו. רח. רז.
ג'	ו' בתמוז	פרק ט-י. הלכות ערכין וחרמין.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ח.	מ"ע צג. קיד.
ד'	ז' בתמוז	פרק ב-ד.	פרק ט.	מ"ע קטו. קטז. קיז.
ה'	ח' בתמוז	פרק ה-ז.	פרק י.	מ"ע קמה. מל"ת קי.
ו'	ט' בתמוז	פרק ח. תהי ידך וגוי. ספר זרעים והוא ספר שביעי.. הלכות כלאים.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק יא.	מל"ת קיא. רטו.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זריחה החמה	זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	120 ד' לפני הזריחה	72 ד' לפני הזריחה							
ו', ב' בתמוז	2.57	4.08	4.35	5.43	9.07	12.43	1.18	7.50.0	8.18
ש"ק, ג' בתמוז	2.57	4.08	4.35	5.43	9.07	12.43	1.19	7.50.1	8.18
א', ד' בתמוז	2.58	4.08	4.36	5.44	9.08	12.43	1.19	7.50.3	8.18
ב', ה' בתמוז	2.58	4.08	4.36	5.44	9.08	12.43	1.19	7.50.4	8.18
ג', ו' בתמוז	2.58	4.09	4.36	5.44	9.08	12.44	1.19	7.50.5	8.18
ד', ז' בתמוז	2.59	4.09	4.37	5.44	9.08	12.44	1.19	7.50.6	8.18
ה', ח' בתמוז	2.59	4.10	4.37	5.45	9.09	12.44	1.19	7.50.7	8.19
ו', ט' בתמוז	3.00	4.10	4.37	5.45	9.09	12.44	1.20	7.50.7	8.19

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע
	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
קורח	7:13	8:31	7:28	8:33	7:21	8:35	7:29
חוקת	7:13	8:31	7:29	8:34	7:22	8:35	7:29

עורך ראשי: **מנחם מענדל ברוד** • עורך: **נחמיה קפלון** • הגהה: **יוסף יצחק אולידורט**
 מו"ל: מכון ליובאוויטש שעלייד צעיריאגודת חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז
 יו"ר: הרב **יוסף יצחק הכהן אהרונוב**
 כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169
 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il ISSN 0793-7474

מספר הקרואים.

ישתדלו שמפסיר⁸ יהיה הגדול שבחבורה - בריצוי רוב המניין - או על-פי הגורל.

בבוקר קודם התפילה - פרק תניא⁹. וכן לאחר תפילת מנחה¹⁰.

במשך המעתי'לעת - ללמוד פרקי המשניות של אותיות השם¹¹.

במשך המעתי'לעת - לעשות "התוועדויות פעילות ומתוך אהבת-ישראל"¹², ולהתחזק בכל ענייני לימוד התורה נגלה וחסידות, חיזוק התורה והיהדות והפצת המעיינות, ובמיוחד באהבת ישראל ואחדות-ישראל, כפי שהורנו, החל מההתוועדות הראשונה דקבלת הנשיאות¹³, ועד ההתוועדות האחרונה לעת-עתה בש"פ ויקהל תשנ"ב - "גילוי האחדות הכללית בהבריאה ובבני ישראל"¹⁴.

'התפילה כהלכתה' פט"ז ס"ה ובהערות שם).

(8) ברכייסוף אר"ח סי' רפד ס"א. שער-אפרים שער ט סמ"ב. דרכי חיים ושלום' אות רי.

(9) על-פי אג"ק כ"ק אדמו"ר מהור"צ ח"א עמ' שצ - ללמוד אגרת-הקודש סימן ז"ך.

(10) על-פי הנפוץ בין אנ"ש ביו"ד שבט - ללמוד את הביאור לאגה"ק האמורה.

(11) כגון הפרקים דלהלן: מ - ברכות פ"א; נ - שבת פכ"א; ח - חלה פ"א; ס - סוטה פ"ח; מ - אבות פ"א; ע - פסחים פ"י; נ - ידים פ"ב; ד - סנהדרין פ"ג; ל - סוכה פ"ד.

(12) מברק ל' בשבט תשנ"ב - ספר-השיחות תשנ"ב ח"ב עמ' 535.

(13) לקוטי-שיחות כרך ב עמ' 499. וראה גם מכתבו של הרבי נשיא דורנו מיום השלושים להסתלקות כ"ק אדמו"ר מהור"צ - אג"ק ח"ג ס"ע רמד: "...כי המשכת כל רוחניות אינה אלא על-ידי אהבה רבה. נקווה אפוא כי על-ידי זה **שנעמוד כולנו בהתקרבות ואהבה רבה אמיתית** נמשיך אליו כוח להוציא לפועל כל אותם העניינים אשר רצונו של כ"ק מו"ח אדמו"ר שייצאו לפועל טוב על-ידינו".

(14) ספר-השיחות תשנ"ב ח"ב עמ' 440. וראה בשיחת ש"פ בהר"ב בחוקותי, מבה"ח סיון תנש"א, אודות חשיבות העניין בהבאת הגאולה. ובשיחת י"ג ניסן תשכ"ו (שיחות-קודש, ס"ע 331-יד)

סיפר כ"ק הרבי נשיא דורנו בשם כ"ק אדמו"ר מהור"צ על מענה כ"ק אדמו"ר הצמח-צדק, כשהכניס עצמו לסכנת-נפשות בעומדו בתוקף נגד הממשלה באספי'ה הידועה, ושאל אותו אחד הגדולים הייתכן, איך מעמיד עצמו בסכנה, ואפילו אם לא חשב על עצמו, היה עליו לחשוב אודות החסידים וכלל ישראל, וענה (תוכן המענה, מתורגם): "כאשר חסידים יפעלו ביחד, הם יעברו זאת... כשחסידים מתאחדים, הם עוברים זאת, שוברים את החושך כפול ומכופל של הגלות... על-ידי האחדות של החסידים... שמבטלת את כל הגזירות וכל העניינים, ופורצת כל הגדרים, ומורידה עד כאן

לקבוע שעה במשך המעתי'לעת - לבאר

לבני ביתו שי' אודות כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו ועבודתו אשר עבד בה כל ימי חייו, ואשר גם עתה, כיוון "שגם בזה העולם המעשה אשתכח יתיר"¹⁵ - בוודאי שהוא מנהיג את העולם כולו, ואנ"ש בפרט, ומעורר רחמים רבים וכו', כמו שהיה עד עתה, ואדרבה, ביתר שאת וביתר עוז¹⁶.

ולכן, גם השפעותיו לכל השייכים אליו מתעלות יותר ויותר. וכדי שיתקבלו בפנימיות, צריכים גם ה'כלים' של השייכים אליו להיות מזוככים יותר¹⁷.

במשך המעתי'לעת - לבקר (אלו הראויים לזה) בבתי-הכנסת ובבתי-המדורש אשר בעיר, לחזור שם מימרא או פתגם מתורתו של כ"ק אדמו"ר, לבאר אודות אהבת כל ישראל שלו, להודיע ולהסביר תקנותיו¹⁸ על-דבר לימוד הרמב"ם לכל אחד ואחת (שלושה פרקים ליום, פרק אחד ליום או ספר המצוות), ועל-דבר מבצעי המצוות הכלליים שלו:

מבצע אהבת-ישראל, חינוך, תורה, תפילין, מזוזה, צדקה, בית מלא ספרים - יבנה וחכמיה, נרות שבת-קודש ויום-טוב, כשרות האכילה ושתייה וטהרת-המשפחה, ואחדות כל בני-ישראל בכתבת ספרי-התורה הכלליים¹⁹; לעורר את בני-נח דבר קיום שבע מצוות שלהם²⁰; ועד המבצע האחרון והעיקרי - 'עמדו הכן כולכם'²¹, לפרסם בכל מקום את הנבואה ש"לאלתר לגאולה" וש"תיכף ומיד ממש 'הנה זה (משיח) בא'²², וההשתדלות

למטה את 'ואמת הוי' לעולם".

(15) תניא, איגרת-הקודש, ביאור לס' ז"ך.

(16) 'תורת-מנחם - התוועדויות' תשי"ע עמ' 16, עיי"ש.

(17) לקוטי-שיחות כרך יב עמ' 146.

(18) לקוטי-שיחות כרך כז עמ' 229, 'התוועדויות' תשד"מ ח"ג עמ' 1622, ובכ"מ.

(19) לקוטי-שיחות כרך כ עמ' 428, 579 ובמקומות רבים.

(20) לקוטי-שיחות כרך כז עמ' 132, 'חידושים וביאורים בש"ס' חלק ב ס' ח.

(21) ספר-השיחות תשנ"ב ח"א עמ' 122. וראה שם עמ' 257. וידועה הפניה: "עשו כל אשר ביכולתכם - עניינים שהם באופן דאורות דתוהו, אבל, בכלים דתיקון" (ספר-השיחות תנש"א ח"ב עמ' 474);

"על-ידי שהוא מסביר את ענייניו של משיח, כמבואר בתורה שבכתב ובתורה שבעל-פה, באופן המתקבל אצל כל אחד ואחד לפי שכלו והבנתו, כולל במיוחד - על-ידי לימוד ענייני משיח וגאולה" (ספר-השיחות תשנ"ב ח"א עמ' 112).

(22) ספר-השיחות תנש"א ח"ב עמ' 792, ספר-השיחות תשנ"ב ח"א

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת קורח

יום ההילולא – ג' בתמוז

ביום זה, בשנת תרפ"ז, נשתחרר כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע מהמאסר בבית האסורים ('שפּלרניה', בעיר פטרבורג, שנקראה אז 'לנינגרד'), בתנאי שיסע מיד לגלות, בעיר מקלטו 'קוסטרומה' למשך שלוש שנים.¹ יום ההילולא השמונה-עשר של הוד כ"ק אדמו"ר מרנא ורבנא מנחם-מענדל זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע (תשנ"ד)², דור שביעי לנשיאי חב"ד, ומנוחתו כבוד בניו יורק, ארצות-הברית, עלייד ציון כ"ק חמיו אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע.

(1) ראה בפירוט ב'ספר התולדות – אדמו"ר מהוריי"צ', כפר-חב"ד תשל"ב, ח"ג פרק כא. ספר-השיחות תרפ"ז, מבוא עמ' י. עמ' 168. ספר-השיחות תנש"א ח"ב עמ' 649. ומבאר הרבי, שביום זה יצא כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ ממאסר לחופש (אף שהוא לחופש שבגלות), 'ויש בו מכמה צדדים שמחה יתירה מאשר בימי י"ב ו"ג תמוז', והטעם שלא קבע אותו ליו"ט, כיוון שעניינו של נשיא הוא להשפיע לאנשי דורו, ואז – יכולתו בהשפעה היתה מוגבלת ביותר. 'אמנם התקשרות חסידים לרבי נשיא – צריכה להיות לכל מה שהוא (ובפרט שנשמה כללית, גם עניינה "הפרטיים" שייכים לכלל ישראל), ולכן חסידים עליהם לחוג גם את יום הג' תמוז" (לקוטי שיחות ח"ד עמ' 1314).

מענה כ"ק אדמו"ר בעניין אמירת תחנון ביום זה (נדפס בקובץ 'היכל מנחם' ח"ג עמ' מז, עיי"ש בהערות): "בעניינים התלויים ברגש אין לשאול, כיוון שזו הוכחה שאין רגש". במניין של הרבי אמרו תחנון ביום זה (אבל אולי היה זה משום שהרבי לא רצה להורות בזה, אלא שהדברים יבואו באתעדלת), אך המשפיע הרה"ח ר' מענדל פוטערפאס ע"ה לא הניח לומר תחנון ביום זה. (2) תולדות חייו עד שנת תשי"א נקבצו בספר 'מי מלך' (א-ג) להרב מרדכי מנשה ש"ל לאופר, כפר חב"ד תשמ"ט-תשנ"א. פעולותיו משנת תש"א עד כולל שנת תשמ"ח (מוגה), בערכו ב'שלשלת היחס' שבראש ספר 'היום יום עם הערות וצינונים' ח"ג, שנדפס בסוף אותה שנה. מהדורה מפורטת, תרס"ט-תשנ"ד, בערכו בקונטרס 'שלשלת היחס', מהדורה מיקדמית, נ"י תשע"א.

סדר יום ההילולא³

יבחרו וירימו מי שיתפלל לפני התיבה ביום ההילולא, ונכון לחלק שיתפלל אחד ערבית, שני – שחרית, [שלישי – מוסף, רביעי] – מנחה, כדי לזכות בזה מספר יותר גדול של אנ"ש.

בשעת התפילות ידלקו חמישה נרות [יש להדליק בערב שבת חמישה נרות גדולים, שידלקו עד תפילת מנחה של שבת].

אחר התפילה (ובבוקר – אחר אמירת תהילים) ילמוד (יסיים) המתפלל לפני התיבה פרק כ"ד דכלים ופרק ז' דמקוואות. אחר-כך יאמר המשנה "ר' חנניא בן עקשיא... ויאדיר". בלחש – איזה שורות בתניא, קדיש דרבנן.

אחר תפילת ערבית – יחזרו חלק מהמאמר האחרון המוגה שזכינו לו, ד"ה "זאתה תצווה" תשמ"א (קונטרס פורים-קטן תשנ"ב), שחילקו כ"ק אדמו"ר בו ביום בידו הקדושה לכל אחד ואחד מהנאספים⁴, בעל-פה. ואם אין מי שיחזור בעל-פה – ילמדוהו בפנים. וכן אחר תפילת שחרית. ולסיימו אחר תפילת מנחה.

בשבת קודש זו, שבה חל יום ההילולא, ישתדלו לעלות לתורה⁵. אם אין מספר העליות מספיק – יקראו בתורה בחדרים שונים⁶, אבל לא להוסיף על

(3) מנהגי יום ההילולא – הוראת בי"ד רבני חב"ד בארה"ק, ע"פ מכתב כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו משנת תשי"א ליו"ד שבט (אג"ק ח"ד עמ' קמב, ספר-המנהגים עמ' 95, ובכ"מ).

(4) י"א שהרבי אמר את התיבות "ונפש השנית בישראל היא חלק אלוהה ממעל ממש".

(5) ספר-המאמרים – מלוקט חלק ו עמ' קכט.

(6) ראה ספר המנהגים, מנהגי יארצייט, עמ' 79.

(7) כאשר לפחות ששה מהמשתתפים לא שמעו את קריאת התורה (קצות-השולחן סי' כה ס"ד). ואפשר לעשות זאת אף לפני תפילת שחרית, כנפוץ בין אנ"ש ובבית-חינו (עיי"ן אג"ק ח"ג עמ' ד, שלא חייב להיות קשר בין התפילה לקריאת התורה. וע' בספר

העצם שלמעלה מחורבן מאיר בציון נשיא הדור

עתה בטלה ההתנגדות כיוון שאין עוד מקום לטעות, ויכולים להפיץ המעיינות מתוך תוקף, אבל בדרכי נועם • שלושה תנאים לקבלת הברכה והשפע הנמשכים ביום ההילולא, המסוגל להתקשר בעץ החיים • הסיוע מנשמה כללית, על-ידי הליכה על הציון, הוא כאשר ממשיכים את ההתעוררות בימים שלאחר מכן, במחשבה דיבור ומעשה • ובמה גדול כוחה של התפילה בציון נשיא הדור מהתפילה בארץ-ישראל? • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

א. כ"ק מו"ח אדמו"ר סיפר¹, שלאחרי הפעמים הראשונות שרבינו הזקן נסע למעזריטש, ונודעה שייכותו לעדת החסידים, אזי הורידו את חמיו מהמינוי של כבוד שיהיה לו בעירו, ומובן גודל הרדיפות שהיו לרבינו הזקן כו'.

ואף-על-פי-כן, כבר אז היה לרבינו הזקן "מנין" שהיו מקושרים אליו. היה זה אמנם מנין כחוש ("א"א מאגערער מנין") – כן הוא הלשון בסיפור כ"ק מו"ח אדמו"ר – היינו, שהיו ביניהם גם אנשים פשוטים, אבל אף-על-פי-כן, כיון שכבר היה לו מנין משלו, עדה שלימה, אמר רבינו הזקן, שאינו מתיירא מאותם השניים (מי הם אותם השניים – לא פירש כ"ק מו"ח אדמו"ר).

בין אנשי המנין היה יהודי שנקרא בשם ר' שלמה אופה העוגות ("לעקאך מאכער") – על שם פרנסתו שהיה מתפרנס מאפיית עוגות עבור סעודות מצוה,

(1) שיחת יום א' דחה"ש תש"ד סי"ג (סה"ש תש"ד ע' 131 ואילך).

– שהרי בזמנים ההם לא היה שייך שיאכלו "לעקאך" סתם, כי אם בסעודת מצוה – ועל-ידי זה בא בהיכרות עם כל תלמידי החכמים שבעיר, שהיו נוהגים להזמין לסעודות מצוה לכבוד המזמינים והמוזמנים.

וספר ר' שלמה, שבשנת תקל"א – עוד בחיי המגיד – התוועד רבינו הזקן עם תלמידיו בשלשת ימי הגבלה, ובין הדברים דיבר אודות מה שאמר הקב"ה למשה רבינו בשלשת ימי הגבלה: "וגם כך יאמינו לעולם"² – דלכאורה הרי זה נראה כמו עניין של שוחד (שבגלל מילוי תפקידו להביא את בני-ישראל למעמד הר סיני, מבטיחו הקב"ה "וגם כך יאמינו לעולם"),

רבינו הזקן הביא בדבריו את פירוש האבן עזרא ש"היו בישראל אנשים שהיתה להם הנבואה בספק, ואף-על-פי שכתוב³ ויאמינו בה' ובמשה עבדו, שם אמר וירא ישראל, ולא כל ישראל . . .

(2) יתרו י"ט, ט.
(3) בשלח י"ד, לא.

עבודת מתנה אתן את כהונתכם (יה,ז)

"עבודת מתנה" – היינו 'אהבה בתענוגים', שהיא הרגשת תענוג אלוקי נפלא, מעין עולם-הבא. עבודה זו קרויה 'עבודת מתנה', שכן אי-אפשר לו לאדם להגיע לאהבה זו באמצעות השתדלות ויגיעה, אלא היא ניתנת כמתנה מן השמים.

(תניא פרק יד)

ואני הנה נתתי לך וגו' (יה,ח)

לפי שבא קורח וערער כנגד אהרון על הכהונה, בא הכתוב ונתן לו כ"ד מתנות כהונה (רש"י)

"לפי שבא קורח וערער על הכהונה" – קורח טען ש"כל העדה כולם קדושים", ועל כן אינם זקוקים להשפעת והדרת הכהנים.

"בא הכתוב ונתן לו כ"ד מתנות כהונה" – כדי להדגיש את תלותם של העם בכהנים, שהם זקוקים לכהנים כדי להעלות את ענייניהם הגשמיים לקדושה.

(לקוטי שיחות כרך יח, עמ' 219)

כל חלב יצהר... אשר יתנו לה' (יה,יב)

והוא הדין בכל דבר שהוא לשם הא"ל הטוב, שיהיה מן הנאה והטוב... וכן הוא אומר כל חלב לה' (רמב"ם סוף הלכות איסורי-מזבח)

כשהתעוררה שאלת סדר הלימודים בישיבות ובתי-הספר הדתיים בארצות-הברית, עמד אדמו"ר הרי"צ על כך שלימודי הקודש יתקיימו בבוקר, שאז הראש צלול, ואילו לימודי החול יתקיימו אחר הצהריים. וטעמו ונימוקו עמו: את הזמן המובחר והמשובח, שהוא בחינת 'חלב', יש להקדיש לגבוה.

(לקוטי שיחות כרך ב, עמ' 326)

אך בכור שור או בכור כשב או בכור עז לא תפדה קודש הם... כחזה התנופה וכשוק הימין לך יהיה (יה,יז)

שלא תאמר כחזה ושוק של תודה (רש"י)

בספרי יש קא-סלקא-דעתך להשוות בכור לחטאת ואשם ("מה חטאת ואשם ליום ולילה אף בכור ליום ולילה"), ואילו רש"י אינו מזכיר אלא תודה בלבד. הטעם הפנימי לכך, על-דרך הרמז ברש"י:

'בכור' רומז לעם-ישראל, כנאמר (שמות ד) "בני בכורי ישראל". בכור אדם – היינו הנפש האלוקית; ובכור בהמה – הנפש הבהמית. לכן אין אפילו סלקא-דעתך להשוות בכור לחטאת ואשם, שכן אפילו הנפש הבהמית (מצד עצמה) אינה שייכת כלל לחטא ועוון, והיא איננה מתאוה אלא לדברים המותרים בלבד. אך רש"י שולל אפילו את ההשוואה בין בכור לתודה. המשמעות הפנימית של קרבן זה היא שהאדם היה בסכנה רוחנית, עמד בפני ניסיון גדול וניצל ממנו בעבודה 'ניסית', עבודה של מסירות-נפש. רש"י מלמדנו אפוא, כי אין כאן שום דמיון לתודה, שכן אצל יהודי מושללת לחלוטין האפשרות של פירוד מהקב"ה, ואין צורך ב'נס' כדי לעמוד בניסיון. יהודי אינו זקוק ל'נס' זה אלא אם כן נקלט בתוכו מבחינת 'אינו יהודי'.

(לקוטי שיחות כרך כג, עמ' 139)

פולין, באמרו, הייתכן, כיצד מניחים לחסידים לפרסם את ה"קול קורא" עוד בהוספה הנ"ל?!... – השיב לו האדמו"ר הנ"ל: הבה נתבונן. הרי מאמינים אנו ומחכים "בכל יום שיבוא", – ישנם שאומרים זאת בנוסח "אני מאמין", ויש שיוצאים ידי-חובה במחשבה, כך, שמשיח ישנו. וכיון שכן, הרי כאשר הנך יודע שאינך משיח, וגם אני יודע שאינני, ומישהו חייב להיות – מה איכפת לך שהוא הוא!

וכמו כן בנדון דידן:

עניין זה שישנו "רבי" – מפורש להדיא בזהר ומדרש הנ"ל, ואם כן כאשר נשאלת השאלה מי הוא, ואין על מי לתלות, הרי המענה הפשוט – ש"הוא הוא" ("דער איז דער"): תחילה – הבעל שם טוב, ואחר כך המגיד, רבינו הזקן וכו', עד כ"ק מו"ח אדמו"ר.

ד. וזוהי גם הוראה בעניין הפצת המעיינות חוצה: יש שחושבים שמצד זה שיש עדיין התנגדות על חסידות, אי אפשר לצאת בגלוי ולהפיץ את המעיינות. אבל, אין האמת כן.

בדורות הקודמים היתה ההתנגדות מצד טעות⁸ – שהיה לה מקום על-פי תורה – כי מכיוון שהיו אז כתות מסוכנות כו', היה מקום לטעות כו' בשוגג, ועל כל פנים לא באופן של היפך משוגג.

אבל בדורנו זה, יודעים כולם – גם עמא דבר, ואפילו גוים, להבדיל – שכאשר אומרים שפלוגי שייך לחסידות, הרי משמעות הדברים היא שהנ"ל בעל זקן שלם, מניח ב' זוגות תפילין, ולובש ציצית כפול שמונה, וכו' וכו', והטענה היחידה נגדו היא – היותו "בטלן", שבטל ממלאכת העולם כו', כיון שמאחר בתפלתו, ומניח ב' זוגות תפילין (כנ"ל), ומזה מובן שמהדר גם בכל המצוות, שהרי "הוקשה כל התורה כולה לתפילין"⁹.

ונמצא, שעששו לא שייך כלל שתהיה התנגדות על-פי תורה, ואין זה אלא באופן ש"מעשה אבותיהם בידיהם"...

וכיון שאין לזה מקום על-פי תורה – אין לזה

וזו טעם... וגם כך יאמינו, שאתה נביאי, כי מעתה יתאמת אצלם ענין הנבואה". והביא גם את דברי הרמב"ן שדוחה את דברי האבן עזרא, באמרו, ש"זרע אברהם לא יסתפקו בנבואה", ולכן מפרש באופן אחר. אך רבינו הזקן הצדיק את דעת האבן עזרא, אבל פירש, שהספיקות לא היו על האמונה בעצם עניין הנבואה; כולם האמינו בעניין הנבואה, אלא הספק היה אם משה הוא אכן הנביא, ובלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר: "אויב דער איז דער". ועל זה היתה ההבטחה "וגם כך יאמינו לעולם".

וסיים רבינו הזקן: כולם מאמינים שישנו "רבי", אך צריך לידע, שהרבי היה הבעל שם טוב, ובדור זה הרבי הוא המגיד.

ב. ובנוגע אלינו:

איתא בזהר⁴ ש"אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא". וכן הוא גם על-פי נגלה (ככל העניינים), כדאיתא במדרש⁵ "אין דור שאין בו כאברהם... כיעקב... כמשה". ואם כן, דבר פשוט אצל כל בני ישראל המאמינים בדברי חז"ל שכן הוא האמת. אבל השאלה היא – מי הוא ("ווער איז ווער").

ובכן: צריך לידע שבדורו של הבעל שם טוב היה זה הבעל שם טוב, ולאחרי זה המגיד, אדמו"ר הזקן וכו', ועד בדורנו זה – הרבי הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר.

ובמכל שכן וקל-וחומר: אם נאמרו הדברים בפשטות כבר אז – כדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר כשסיפר זאת: "הנה לכם דרישת שלום מלפני מאה שבעים וחמש שנה" – הנה עכשיו הרי זה בודאי דבר הפשוט כו'.

ג. כאשר כ"ק מו"ח אדמו"ר פירסם את ה"קול קורא"⁶ בנוגע "לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה" – הפיצו חסידים את ה"קול קורא", והוסיפו ש"הוא" הוא...⁷

וכאשר מישהו בא בטענה אל אחד מאדמו"רי

(4) תקו"ז ט"ס (קיב, רע"א. קיד, רע"א).

(5) ב"ר פנ"ו, ז.

(6) ב"הקריאה והקדושה" דשנת תש"א, ולאח"כ באג"ק שלו ח"ה ס"ע שסא ואילך. וש"נ.

(7) ראה גם לשון התוס' ד"ה טרה – סוטה יג, א.

(8) ראה גם מכתב ימי הגבלה שנה זו (אג"ק ח"ט ס"ע שלא ואילך). תו"מ ח"ד ע' 207. וש"נ.

(9) קידושין לה, א. וש"נ.

פרשת קורח

ויקה קורח (טז,א)

אחר ביאת מרגלים היתה בליעת קורח (סדר עולם רבא פ"ח)

פרשת קורח אירעה לאחר שובם של המרגלים, משום שכל עניין המחלוקת של קורח התעורר ועלה בהמשך לסיפור המרגלים:

המרגלים רצו להישאר במדבר ולהתמסר ללימוד התורה במנוחה ובשלווה, הרחק מטטרדות העולם, ולא רצו לעסוק בקיום המצוות המעשיות, כפי המתחייב בארץ-ישראל. כאשר הוכח לכול שטעו, ושצריכים בכל זאת להיכנס לארץ ולקיים שם את המצוות המעשיות, שכן "המעשה הוא העיקר", עמד קורח וטען: לו היה העיקר לימוד תורה – הרי שאין אדם היכול להידמות למשה רבנו, מקבל התורה; אך מאחר שהעיקר הוא מעשה המצוות, שבוה כל ישראל שווים – "מדוע תתנשאו?"

על כך ענה לו משה "בוקר ויודע ה'". כלומר: "בוקר" – מעשה המצוות צריך להיות מואר באור וחיות פנימיים של אהבת ה' ויראתו, "ויודע ה'" – כך שיביאו לידי ידיעת וגילוי אלוקות. ובכוונת המצוות הרי יש הבדל גדול בין זו של משה לזו של שאר כל ישראל.

(לקוטי שיחות כרך ד, עמ' 1048)

ומדוע תתנשאו על קהל ה' (טז,ג)

כך טען קורח: מילא בדורות רגילים יש צורך במנהיגותו של משה רבנו, שהיה נשמה דאצילות, אך בדור המדבר, שכידוע היה 'דור דעה' וכולם היו נשמות דאצילות, דור כזה אינו זקוק למשה רבנו; אם-כן – "מדוע תתנשאו!" ובכך הייתה טעותו, שכן הכול זקוקים לנשמת משה רבינו.

(לקוטי שיחות כרך ב, עמ' 329)

וירדו חיים שאולה (טז,ל)

גם מי שמצוי ב'שאול' חושב שהוא חי.

אך גם ברכה יש בדבר, והיא, שגם ב'שאול' יהיו 'חיים', ויוכלו לעשות תשובה (שהרי תשובה מועילה רק כל עוד האדם חי). זהו שנאמר (פינחס כו,יא) "ובני קורח לא מתו", "נתבצר להם מקום גבוה בגיהנום וישבו שם" (רש"י), ועשו תשובה.

(היום-יום י"ד בסיוון)

וגם את אחיך מטה לוי... הקרב אתך וילוו עליך וישרתוך (יה,ב)

'לוי' מורה על התקשרות ודבקות בהקב"ה (כמו "הפעם ילווה אישי אלי"). מצד שני, עבודת הלוויים היא רק לסייע לכוהנים, ואילו הם עצמם אינם משרתים בקודש; איך מתיישבים שני הדברים? אלא היא הנותנת: מכיוון שהלוויים רק עזרו לכוהנים, שהם יוכלו להיות משרתי עליון – לא הרגישו את עצמם 'מציאות' כלל, אפילו לא מציאות דקדושה (משרתים בקודש). דווקא התבטלות מוחלטת זו מביאה לדבקות אמיתית בקב"ה.

(לקוטי שיחות כרך כה, עמ' 115)

מציאות כלל, ואין זה אלא ניסיון בלבד, שאין לו שום מציאות.

ולכן יכולים להפיץ את המעיינות מתוך תוקף, אלא שצריכים לילך בדרכי נועם ובדרכי שלום – לעורר את פנימיות הנשמה, על-ידי פנימיות התורה שמקשרת את ישראל עם הפנימיות דקוב"ה, ולהמשיך משם בגליא דתורה, שזהו מקור כל סדר ההשתלשלות. וכאשר נמשך

ידי התעוררות רחמים רבים ממקור הרחמים והחסדים האמיתיים, על דרך מכניסי רחמים [כלשון ה"פדיון"¹⁴] אשר יעורר כ"ק אאמו"ר בעל ההילולא, וברוכים תהיו בבני, חיי ומזוני רוויחא". ועל-פי ה"דין" שפסק כ"ק מו"ח אדמו"ר, הרי מובן וגם פשוט מעצמו – כפסק "דבר משנה" – שכן הוא גם בנוגע ליום ההילולא שלו, אשר יום זה הוא יום סגולה להתקשר בעץ החיים ולקבל

עניין זה שישנו "רבי" – מפורש להדיא בזהר ומדרש

הנ"ל, ואם כן כאשר נשאלת השאלה מי הוא, ואין על

מי לתלות, הרי המענה הפשוט – ש"הוא הוא"

ברכת ה' בשפעת חיים וכו' אשר ישפיע השם יתברך על-ידי התעוררות רחמים רבים שיעורר כ"ק מו"ח אדמו"ר בעל ההילולא.

מבחינת הפנימיות, אזי נמשכת השפעה מרובה בכל המצטרך, בבני חיי ומזוני רוויחא.

* * *

1. וההכנה הדרושה לזה – אינה על-ידי עניינים מיוחדים, ועל-אחת-כמה-זכמה לא על-ידי עניינים שלא כל מוחא סביל דא; התנאי היחידי הוא ההכנה שכותבה במכתבו – "עמדו הכן כולכם":

"עמדו" – עמידה והעכבה מהמרוצה בענייני העולם, הבלי הזמן¹⁵, ועל-דרך העמידה של תפילה, ש"אין עמידה אלא תפילה"¹⁶.

"הכן" – להתכונן לקבל את הברכה מתוך רגש של אהבה וחיבה אל מי שמעורר הרחמים רבים להמשיך הברכה עד למטה מטה, על-דרך שדרשו חז"ל¹⁷ (והובא להלכה בפועל¹⁸) "כה תברכו"¹⁹, "פנים כנגד פנים".

"כולכם" – ההתכללות והאחדות של כל השייכים אליו, שכן צדיקים דומים לבוראם²⁰, והרי

2. ישנו מכתב¹⁰ שכתב בעל ההילולא בקשר ליום ההילולא של אביו (כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע),

– שהיה הנשיא בדורו, וכ"ק מו"ח אדמו"ר, בעל ההילולא, הוא ממלא מקומו, וכמדובר כמה פעמים¹¹ דיוק הלשון "ממלא מקום" (שהוא לשון בתורה¹²), שהוא ממלא ("ער פילט אויס") את כל המקום של קודמו, היינו, שכל העניינים שהיו לפניו הרי הוא ממלא אותם במילואם, ומלבד זה יש גם תוספת, שהרי בקדושה ישנו תמיד העניין של "מעלין בקודש"¹³ –

וזה לשונו: "מסוגל הוא היום הזה להתקשר בעץ החיים... אנ"ש ותלמידי התמימים... עמדו הכן כולכם – אתם, נשיכם, בניכם ובנותיכם, לקבל ברכת ה' בשפעת חיים ופרנסה טובה ונחת מיוצאי חלציכם, אשר ישפיע השם יתברך לכם ולנו על-

10) קונטרס ג. קונטרס לו. ולאח"כ באגרות קודש שלו ח"ב עמ' קסו. ח"ד עמ' רעח ואילך.

11) ראה גם תורת מנחם חכ"ג ע' 55. וש"נ.

12) כתובות קג.ב. ועוד.

13) ברכות כה.א. וש"נ.

14) ראה גם 'תורת-מנחם – התועודיות' ח"א עמ' 39 ואילך. וש"נ.

15) ראה גם רמב"ם הל' תשובה פ"ג ה"ד.

16) ברכות ו.ב.

17) סוטה לח, סע"א.

18) שו"ע אדה"ז או"ח סקכ"ח סט"ו ואילך.

19) נשא ו.כג.

20) רות רבה פ"ד, ג. וראה ב"ר פס"ז, ת. ועוד.

"איזהו חכם – הלומד מכל אדם"

בן זומא אומר: איזהו חכם? הלומד מכל אדם, שנאמר: מכל מלמדי השכלתי כי עדותיך שיחה לי. איזהו גיבור? הכובש את יצרו, שנאמר: טוב ארך אפים מגיבור ומושל ברוחו מלוכד עיר. איזהו עשיר? השמח בחלקו, שנאמר: יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך; אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא. איזהו מכובד? המכבד את הבריות, שנאמר: כי מכבדי אכבד ובוזיי ייקלו (פרק ד, משנה א)

פירוש רבנו עובדיה מברטנורא:

בן זומא – לפי שלא האריך ימים, ולא נסמך שייקרא רבי, היו קורין אותו על שם אביו, וכן בן עזאי ושניהם שמש שמעון. איזהו חכם – הכי קאמר, איזהו חכם שראוי שיתהלל בחכמתו? הלומד מכל אדם ואף על-פי שהוא קטן ממנו. שכיוון שאינו חס על כבודו ולומד מן הקטנים, ניכרים הדברים שחכמתו היא לשם שמים ולא להתהיר ולהתפאר בה. שנאמר מכל מלמדי השכלתי – וסיפא דקרא, "כי עדותיך שיחה לי", כלומר, הייתי לומד תורה מכל מלמדי ואפילו מן הקטנים ממני ולא הייתי חושש לכבודי, כי עדותיך שיחה לי שכל כוונתי היתה לשמים בלבד.

פירוש כ"ק אדמו"ר:

"מכל מלמדי השכלתי" – הלימוד מכל אדם מוסיף לא רק בחכמה ("איזהו חכם"), אלא גם בכוח המשכיל ("השכלתי"), שהוא שורש ומקור השכל. "כי עדותיך" – במסירת עדות לא נוגע מעמדו ומצבו של העד, אלא תוכן דבריו. ואף כאן: יש ללמוד מכל אדם, יהיה מי שיהיה. "שיחה לי" – הלימוד יכול וצריך להיות גם משיחה בעלמא, על-דרך מאמר רז"ל, "שיחת חולין של תלמידי-חכמים צריכה לימוד", ודוגמתו בכל יהודי, שהוא בבחינת "תלמיד חכם", ככתוב "וכל בניך לימודי ה'".

(מהתועדות שבת-יקודש פרשת קרח ה'תשמ"ח. התועדות תשמ"ח כרך ג, עמ' 552 – בלתי מוגה)

הפירוש ד"איזהו חכם" הוא – "שראוי שיתהלל בחכמתו". ויש לדקדק בזה: הרי מקרא מלא דיבר הכתוב, "אל יתהלל חכם בחכמתו גו' הגיבור בגבורתו גו' עשיר בעושרו"? והביאור: הפסוק ממשיך "כי אם בזאת יתהלל המתהלל, השכל וידוע אותי", כלומר, כשהמטרה היא "השכל וידוע אותי", אזי "יתהלל המתהלל" גם במעלות דחכמה גבורה ועושר, שכן כל עניינם אינו אלא למען "השכל וידוע אותי". ואף כאן: "איזהו חכם, שראוי שיתהלל בחכמתו", כי מטרת החכמה היא "השכל וידוע אותי".

והדבר מודגש בסיום הכתוב – "כי עדותיך שיחה לי": תכלית החכמה ("מכל מלמדי השכלתי") אינה אלא בשביל "עדותיך", על-דרך "השכל וידוע אותי". ומזה מובן גם לגבי גבורה ועושר, שאינם אלא בשביל ענייני קדושה, תורה ומצוותיה, "עדותיך".

(מהתועדות שבת-יקודש פרשת תבוא ה'תשמ"ו. התועדות תשמ"ו כרך ד, עמ' 384 – בלתי מוגה)

וזהו גם הביאור על זה שמנוחתם כבוד של נשיאי חב"ד במקומות שונים בחוץ-לארץ²⁷ – נוסף לכך שממתינים להיכנס לארץ בגאולה העתידה יחד עם צאן מרעיתם ("דער גוף זאל מיטגיין מיט אט דעם גוף") – כדי לעזור ולסייע בכל המצטרך לצאן מרעיתם, להיותם נשמות כלליות שהם שורשים לכל הנשמות הפרטיות שבדורם, שלכן בכוחם וביכולתם לסייע לנשמות הפרטיות (שכל אחד מהם הוא "פרט" שלהם) שלא בערך מאשר סיוע של מי שנשמתו אינה נשמה כללית. ובפרטיות יותר:

העזר והסיוע של נשיא הדור לצאן מרעיתו (שבשביל זה מנוחתו כבוד בגלות) נעשה על-ידי זה שהולכים על הציון ומבקשים ("מ'קומט אויפן ציון און מ'בעט") על כל המצטרך להם, ועוד ועיקר – שבעת ההשתטחות²⁸ מתקשרת ה"יחידה" עם ה"יחיד" ... ועניין זה מהווה נתינת כוח על כללות העבודה, על-ידי זה שממשיכים להתעוררות שנעשית בעת ההשתטחות על כל הימים שלאחרי זה, שתפעל פעולתה בנוגע למחשבה דיבור ומעשה שיהיו כדבעי למהוי – שזהו תכלית כל האדם, ועל זה נאמר²⁹ "כי קרוב אליך הדבר מאוד, כפיך ובלבבך לעשותו".

ו. ועוד עניין בהעזר והסיוע של נשיא הדור לצאן מרעיתו על-ידי זה שמנוחתו כבוד בחוץ-לארץ בסמיכות-מקום אליהם – שפועל אצלם הקישור והחיבור עם ארץ-ישראל.

ובהקדמה:

מצינו שתפילה, שעניינה בקשת צרכיו³⁰ –

27 ראה גם לקו"ש חכ"ה עמ' 272. עמ' 478 ואילך. ח"ל עמ' 255.

28 ראה גם "תורת-מנחם – התועדות ח"א עמ' 67 – ע"ד ההתקשרות עם בחינת יחידה שבנפש. וראה גם איגרות-קודש כ"ק אדמו"ר ח"י עמ' רסד: "קודם הילוך על ציון של צדיק ובפרט איש כללי וביחוד נשיא ישראל, צריכה להיות ההכנה בכל החמשת עניינים הנזכרים במאמר ההשתטחות לאדמו"ר האמצעי, ומתאימים לנר"ן ח"י של נפש כ"א מישראל".

29 ניצבים ליד.

30 ראה רמב"ם הל' תפילה פ"א ה"ב. נ"כ הרמב"ם שם ה"א. סה"צ להצ"צ שורש מצוות התפילה בתחלתו. וש"נ.

הכלי שמחזיק ברכתו של הקב"ה הוא השלום²¹, שזהו עניין ההתכללות של כל בני-ישראל יחדיו, "כולנו כאחד", שעל-ידי זה ישנו מן המוכן העניין של "ברכנו אבינו... באור פניך"²². וכאשר ישנם ג' עניינים אלו – שהם בכוחו של כל אחד ואחת בנקל ביותר: העיכוב מהמרוצה בהבלי הזמן לכל הפחות לשעה קלה; לכלול את עצמו עם כל אלה שהיתה להם שייכות אל בעל ההילולא, על-כל-פנים לאחד מענייניו; ולעמוד "פנים כנגד פנים", שיהיה הרצון לקבל את הברכה בפנימיות ומתוך אהבה – אזי (על-פי הפסק-דין של בעל ההילולא בעצמו) נמשכת הברכה עד למטה מטה, לכולכם: אתם, נשיכם, בניכם ובנותיכם, בכל עניינים טובים, מרוח ועד בשר, בבני, חיי ומזוני באופן של רוויחי כפשוטם, למטה מעשרה טפחים.

* * *

ז. בנוגע להשתטחות על קברי צדיקים דנשיאי חב"ד – מנוחתם כבוד (לא בארץ-ישראל, אלא) במקומות שונים בחוץ-לארץ דווקא. ועל דרך זה מצינו בנשיא ומנהיג ישראל הראשון, משה רבינו ("ומשה היה רועה"²³, רועה צאן ישראל) – שנשאר במדבר עד היום הזה (אף שכבר עברו יותר מג' אלפי שנה). [.] ועל דרך זה בנוגע לכל מנהיג ונשיא ישראל בדורו:

נשיא ישראל, מבלי הבט על מעמדו ומצבו מצד עצמו²⁴, מניח הוא... את הכל על הצד, ומביט על צאן מרעיתו, וכאשר צאן מרעיתו נשאר בגלות, נשאר גם הוא ("בלייבט ער ליגן")... בגלות, כדי... שיוכל להמשיך ולשמש²⁵. "צינור" ו"ממוצע המחבר"²⁶ שעל-ידו יוכל יהודי... לקשר את עצם הנשמה... עם עצמות ומהות אין-סוף ברוך-הוא.

21 ראה עוקצין בסופה.

22 ראה תניא פל"ב.

23 שמות ג, א. וראה שמו"ד פ"ב, ב"ג.

24 כאן דיבר כ"ק אדמו"ר בקול חנוק מבכי (המול).

25 ראה סוטה יג, סע"ב: "מה להלן עומד ומשמש אף כאן כו".

26 ראה סה"ש תורת-שלום עמ' 158.

"בת יקרה! השתמשי לבריאות במכונת התפירה שקנית. בעבר החשיבו את זה כדבר שימושי מאוד בניהול משק הבית. השם יתברך יצליח אתכם בכל".

[על-פי רשימות הרה"ג הרה"ח הרב ברוך שי' אוברלנדר, בודפשט, הונגריה].

שקדן וענוותן

עדות מעניינת מתקופת הבחירות של כ"ק אדמו"ר נשמעה מפי בן משפחתו של הרבי, הרה"ח ר' איסר קלובגנט (אשר לימים היה לאחד מששת החסידים שנשלחו על-ידי כ"ק אדמו"ר הרי"צ להתגורר באוסטרליה):

בתור בחור נזדמן לו פעם לישון באותו חדר עם הרבי ביקטרינוסלב. לימים סיפר שהרבי היה יושב ולומד שעות רבות ביום ואף מרבית הלילה. בבית הכנסת בשבת-קודש היו אנשים ניגשים אליו ושואלים אותו שאלות בלימוד, אך הוא היה מתחמק ועושה עצמו כאילו יודע מה רוצים ממנו [מפי הרה"ח הרב שמואל שי' קפלן שליח הרבי בבולטימור].

התפילין של הבעל-שם-טוב

כאשר שבו התלמידים השלוחים מאוסטרליה (הקבוצה השנייה), בחודש ניסן תשל"ג, הודיעו לרבי כי הם נושאים עמם את התפילין של הבעל-שם-טוב, שהגיעו לידיהם.

התפילין הללו עברו בירושה והגיעו לידי שאר-בשרו, ר' איסר קלובגנט, שהוא ואחיו ירשו אותם יחד. היה בידם גם התפילין של אדמו"ר הזקן, אולם אותם מסרו לרבי כבר בשנת תשכ"ה; אך את אלו ניאות ר' איסר לשלוח רק לאחר הפצרותיהם של התלמידים הנ"ל.

בבוקר י"א ניסן בבוקר השיב להם הרבי בכתב, כי מבקש שהשלוחים ייכנסו אליו אחרי תפילת שחרית. התלמידים המתווכחים בחוץ ובשעה שתיים אחרי-הצהריים צלצל הרבי ל'מזכירות' לומר שהבחורים ייכנסו. הם נכנסו ל'גן-עדן התחתון',

והרבי עמד בפתח חדרו. בכניסתם חיך הרבי לכולם חיך רחב, וגם חיך אישי לכל אחד. מיד בהבחינו בתפילין החווירו פניו של הרבי לפתע כמראה פניו הק' ביום-הכיפורים, ושאל: "אלה התפילין?" אחד הבחורים (העשיל גרינברג) השיב בחיוב. הרבי קיבל בשני ידיו ונכנס עם התפילין בחזרה לתוך חדרו הק' [מפי הנ"ל].

באם יהיה פנאי...

אחד המשבקים שמע פעם דרשיח בין הרבי לרבנית בבוקר. הרבנית: לא ישנת כל הלילה. הרבי: לא היה זמן. הרבנית: תנוח במשרד במשך היום? הרבי: באם יהיה פנאי...

מיכלא דאסוותא...

בחול-המועד פסח, יום שני י"ט בניסן, תשכ"ב, בשעה 5 אחר הצהריים, נכנס המזכיר הרה"ח ר' יהודה-לייב גרונר אל הרבי, והרבי התעניין אצלו אודות בתו שלא הרגישה אז טוב. הרב גרונר סיפר לרבי שהרופא ביקר היום אצלה פעם נוספת ומצא לנכון להזריק זריקת פניצילין, כי הוא חושש לזיהום חדש או לשובו של החיידק שממנה סבלה קודם לכן. המזכיר הוסיף וסיפר לרבי כי גם רעייתו אינה מרגישה טוב עכשיו.

הרבי השמיע אנחה: אך!

אחר-כך הוציא הרבי מאחת המגירות חבילה קטנה של מצה, פתחה והוציא ארבע חתיכות (שניים גדולים ושניים קטנים) ואמר: "קח עבור שניהם: עבור רעייתך ועבור בתך, ויהיה להן פסח בריא ושנה בריאה!".

למחרת התעניין הרבי אם מסר להן את המצה השמורה, וכשנענה בחיוב שאל למצבן. הרב גרונר ענה שהוטב במקצת (על-פי יומן הרב גרונר - פורסם בחוברת 'מאה ועשר שנה' על-ידי 'ועד תלמידי התמימים העולמי' עמ' 35-36).

צריכה להיות קשורה עם המקום שעליו אומר הקב"ה "והיו עיניי ולבי שם כל הימים"³¹, שלכן, "היה עומד בחוץ-לארץ יחזיר פניו כנגד ארץ-ישראל שנאמר³² והתפללו אליך דרך ארצם, ויכוון גם כנגד ירושלים וכנגד המקדש וכנגד בית קודש-יודשים"³³.

וההסברה בזה - על-פי הידוע³⁴ שבחוץ-לארץ נמשכות כל ההשפעות כו' על-ידי התלבשות בע' שרים³⁵, מה-שאינ-כן בארץ-ישראל, "ארץ אשר גו' תמיד עיני ה' אלוך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה"³⁶, נמשכות כל ההשפעות כו' מהקב"ה בעצמו (ללא התלבשות בע' שרים), ולכן צריכה להיות התפילה דרך ארץ-ישראל דווקא. ומעלתה זו של ארץ-ישראל קיימת גם בחוץ-לארץ (נוסף לכך ש"יחזיר פניו כנגד ארץ-ישראל") - במקום מנוחת כבודו של נשיא הדור.

ט. ועל זה בא העזר והסיוע של צדיק ונשיא הדור: ידוע³⁷ ש"לפני נשמות הגבוהות... לא נחרב הבית כלל כו'", היינו, שהמעמד ומצב שמצד העצם (ששם לא שייך חורבן, כנ"ל) נמשך ומאיר אצלם גם בדרגת הגילויים³⁸, בכל כוחות הנפש, ובכל רמ"ח אברים ושס"ה גידים.

(31) מלכים א ט.ג, וראה שו"ע אדה"ז אר"ח סצ"ה ס"ג.

(32) מלכים א ח.מח.

(33) שו"ע שם סצ"ד ס"א (מברכות ל.א).

(34) ראה תניא אגה"ק סכ"ה (קלט.ב), ובכ"מ.

(35) ולהעיר, שמזה שעלידים נמשכת ההשפעה כו', נשתלשל העניין דע"ז - שחולקים להם כבוד ומייחסים להם עניין של שליטה כו' (ואף שלאמיתו של דבר אינם בעלי בחירה ואינם אלא כגרון ביד החוצב בו) - על-כל-פנים באופן של שיתוף, שגם על זה נצטוו בני" (ראה בכ"ז סהמ"צ להצ"צ מצוות מילה פ"ג. מצוות אחדות ה' בתחלתו. ובכ"מ).

(36) עקב יא.יב.

(37) "כמ"ש מהמנוח מוהרי"א בשם אדמו"ר הזקן נ"ע" (פלא הרמון שמות עמ' ז).

(38) ודוגמתו בכאו"א מישראל - "כשבאים לידי נסיון בדבר אמונה שהיא למעלה מהדעת ונגעה עד הנפש לבחי' חכמה שבה", שעומד בניסיון "למסור נפשו אפי' שלא לעשות רק איזה מעשה לבד נגד אמונת ה' אחד... אף שאינו מאמין בה כלל בלבד, וכן שלא לדבר תועה ח"ו על אחדות ה' אף שאין פיו ולבו שווין כו'" (תניא פי"ט).

וכיוון שאצל הצדיק לא שייך עניין של חורבן, ניכרת אצלו בגילוי גם מעלתה העצמית של ארץ-ישראל, היינו, שבמקום ששם מנוחתו כבוד, שגם בהיותו בחוץ-לארץ דינו כארץ-ישראל מצד ה"מחילות" שפתחו פתוח לקודש, יש מעלה גם לגבי ארץ-ישראל כפי שהיא לאחר החורבן - כיוון שבו ניכר בגילוי מעלתה של ארץ-ישראל כפי שהיא מצד העצם, למעלה מהחורבן.

י. ועל-פי זה מיתוסף עילוי גדול ביותר בעניין ההשתטחות - בנוגע לתפילה:

בזמן הזה, שירדה מעלתה של ארץ-ישראל מצד החורבן, הנה כאשר יהודי רוצה להתפלל להקב"ה תפילה שהיא בדוגמת התפילה בארץ-ישראל בזמן הבית (במקום שלמעלה משליטת הע' שרים וכו'), תפילה באופן שעצם הנפש מתקשרת עם עצם הקב"ה ללא ממוצעים, "יהיו לך לבדך ואין לזרים אתך"³⁹ - אזי המקום לתפילה כזו הוא על הציון של צדיק ונשיא הדור, שכן מקום זה, לא זו בלבד שדינו כארץ-ישראל, אלא יש בו מעלת ארץ-ישראל כפי שהיא בזמן הבית.

ומובן שתפילה במקום כזה יש בה סגולה נוספת - שיתקיימו כל הבקשות שבתפילה, בכל המצטרך לו, כולל ובמיוחד בנוגע להמשכת העצם בגילויים, שמבחינת החכמה שבה מתלבש אורי-אין-סוף ברוך-הוא, יומשך ויתפשט בכל כוחות הנפש ואברי הגוף, בחיי היום-יום, במחשבה, דיבור ומעשה בפועל, ובפרט בנוגע לקיום השליחות שנשיא הדור מסר לכל אחד ואחד מאתנו, שימושך כל זה ללא העלמות והסתרים, ובהצלחה מופלגה, בגשמיות וברוחניות גם יחד. [כ"ק אדמו"ר ציווה לנגן "ניע זשוריצ'י כלאפצי", ועמד על מקומו ורקד משך זמן רב].

(קטעים משיחות ש"פ נשא, ט' סיון ו' שבט ה'תש"כ; י' שבט ה'תש"ד. תורת מנחם כרכים כח עמ' 128-130; ז' עמ' 300-302; יא עמ' 27-35 - בלתי מוגה)

מאת הרב מרדכי מנשה לאופר

רואים שזה סוף זמן הגלות

מהחושך עצמו מובן שאחריו בא האור

...מבואר באגרת הקודש מאמר הזהר "צדיקא דאתפטר אשתכח בכולהו עלמין יתיר מבחיהי", לפי שגם בחיים חיותו בעלמא דין היו חיי "חיים רוחניים, שהם אמונה יראה ואהבה", אלא שבהיותו בעלמא דין היו ההגבלות והצמצומים שמצד הגוף, מה שאין כן לאחר ההסתלקות בטלו ההגבלות כו', ולכן "אשתכח יתיר".

אמנם, זה הוא בפנימיות העניינים, אבל בחיצוניות – לא ניכר שמזה באה טובה בהפצת המעיינות חוצה שזוהי ההכנה לגאולה העתידה, ואדרבה, ההעלם וההסתר הולך ומתגבר. ועל זה בא הלימוד וההוראה... שהסדר הוא שקודם הגאולה נעשה ההעלם וההסתר גדול ביותר, כשם שקודם אור הבוקר נעשה החושך גדול ביותר, כך, שהחושך עצמו מהווה ראייה שתיכף ("אָט אָט") מגיע אור הבוקר... – שהגאולה ישנה כבר החל מיציאת מצרים, ובפרט עתה, שמצד גודל החושך רואים שזהו כבר סוף זמן הגלות, וכדברי הרבי שצריכים כבר לצחצח את הכפתורים של מלבושי החייל שילך אל הגאולה לקראת מלך מלכי המלכים הקב"ה, והוא בראשם.

(משיחת ש"פ וראו ה'תשי"ד; תורת מנחם כרך ג, עמ' 326)

רמז נפלא בדברי בעל הגאולה

בהמשך דברי בעל המאסר והגאולה בג' תמוז, "לא מרצוננו גלינו כו' ולא בכוחותינו אנו נשוב כו', אבינו מלכנו יתברך הגלנו כו' והוא יתברך יגאלנו כו'" – שבה מרומז עניין נפלא: כיוון שהגאולה היא "לא בכוחותינו כו'" אלא על-ידי "אבינו מלכנו יתברך", הרי מובן וגם פשוט, שגם כאשר חסר משהו ב"מעשינו ועבודתינו", אין זו סיבה לעכב, ח"ו וח"ו, אפילו לרגע אחד בלבד, את פעולתו של הקב"ה, ש"יגאלנו ויקבץ נדחינו כו' ויוליכנו קוממיות על-ידי משיח גואל צדק לארצנו הקדושה במהרה בימינו אמן".

ועל-אחת-כמה-וכמה לאחר שכבר "כלו כל הקיצין" וכבר נסתיימה כל העבודה גם "צחצוח הכפתורים", הרי בוודאי שהגאולה צריכה לבוא תכף ומיד ממש. ולכן ובמילא, כל האמור לעיל אודות תפקידו ושליחותו של כל אחד ואחד לעסוק בהפצת התורה והיהדות, אינו מחליש כלל וכלל ואפילו משהו, ח"ו, מהבקשה והדרישה של הגאולה בכל התוקף – "עד מתי"!

והיירצון שמהדיבור אודות הגאולה, ובפרט בימי הגאולה שמתחילים בג' תמוז – נזכה וניכנס ממש אל הגאולה האמיתית והשלמה על-ידי משיח צדקנו, תיכף ומיד ממש, "לא עיכבן אפילו כהרף עין". ובהמשך לזה ובמילא, נחגוג את ימי הגאולה י"ב-י"ג תמוז ביחד עם בעל הגאולה, נשמה בגוף, "הקיצו ורננו שוכני עפר", והוא בראשם.

(משיחת שבת פרשת קורח, ג' בתמוז תשמ"ח; התוועדות תשמ"ח, כרך ג, עמ' 543)

סיום מסכת בלילה אחד

- סיפור מעניין מהתקופה העלומה של הרבי בעת מגוריו בברלין, על-פי זיכרון עד ראייה • על התמדתו בתור בחור, והתחמקותו מהערכת הסובבים • החיזורון שעלה על פני הרבי בעת קבלת התפילין של הבעל שם-טוב • מה ענה הרבי לבקשת הרבנית שינוח במשך היום • צרור השיפות בפרסום ראשון לרגל יום הגדול והקדוש, ג' בתמוז

כמה ערב הלימוד...

בשנת תר"ץ התגוררו הרבי והרבנית חיה מושקא בברלין.

באותה תקופה שהה כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ, עם חתנו הרש"ג, בכיקורו הראשון באמריקה. לקראת חג הפסח, ב"ב בניסן, נסעו הרבי והרבנית לעשות את חג הפסח בריגה, ואליהם הצטרפו גם אשת הרש"ג ובנה בן השבע, ששהו אז בברלין לרגל ביקור.

עד ראייה סיפר על שהתרחש באותו לילה שבו נסעו ברכבת:

הרבי עמד ליד חלון הרכבת ובידו גמרא בפורמט קטן (או בינוני) והחל ללמוד במהירות עצומה. קול שקשוקי הרכבת התמוזג בקול לימודו של הרבי ועד הראייה נרדם במהירות. בבוקר התבטא הרבי באוזניו: כמה ערב (געשמאָק) ללמוד כל הלילה.

עד הראייה זכר לספר ש"היתה זו מסכת לא קצרה – אלא בת ע"ה או ק' דפים".

במוסף 'כפר חב"ד', לרגל השלושים לפטירת הרבנית חיה-מושקא ע"ה נתפרסם שהרבנית הבחינה פעם בבחורים שעמדו והמתינו לדבר-מה משך זמן, והפטירה כלפיהם: "אם בעלי היה בידו זמן כזה, הוא כבר היה עורך 'סיום' על מסכת בבא בתרא".

ממקור אחר (התוועדות המזכיר הרה"ח ר'

יהודה-לייב גרונור בשנת תשמ"ה (תשורה ב אדר תשע"ב עמ' 15)) קיבלנו מעין אישור לסיפור זה: בהודמנות, כשדיברו על אופן לימודם של תלמידי ישיבת תומכי-תמימים, התבטאה הרבנית ח' גוראריה: האם זה נקרא לימוד? זכורני כשנסענו אני ואחותי (הרבנית חיה-מושקא) וגיסי (הרבי), היו לנו שני תאים, אחד בשבילי ואחד בשביל גיסי ואחותי, והוא ישב ולמד כל הלילה בקול רם, כמעט ולא יכולנו להירדם. הוא למד אז מסכת בבא בתרא דף אחרי דף, ובמשך הלילה גמר חצי מסכת".

[יצויין כי בתקופה מאוחרת יותר, באיגרת מ"א שבט תרצ"ב (אגרות קודש מהור"צ כרך טו עמ' קיד) כותב הרבי לחותנו אדמו"ר מוהרי"צ: "לומד הנני עתה מסכת בבא בתרא".]

מלאכה שמכבדת

מפי השמועה למדנו, כי בתקופה שבה שהו הרבי והרבנית בפר"ז ביקשה הרבנית חיה-מושקא לכלכל עצמם על-ידי העיסוק במלאכת התפירה בבית, וסייעה בידה או אחותה הרבנית שיינא הי"ד.

עתה נמצא יותר מזכר לדבר באיגרת כ"ק אדמו"ר מהור"צ לרבנית חיה-מושקא (אגרות-קודש אדמו"ר מוהרי"צ כרך טו עמ' שלה – בתרגום חופשי שם):